

Teoretisk specialistuddannelse i Palliativ Medicin

Indholdsfortegnelse

Introduktion	3
Palliativ medicins baggrund og funktioner	5
Palliativ Medicin – et fagområde i det danske sundhedsvæsen	5
Fagområdeuddannelse i Palliativ Medicin	6
Refleksionsposter	7
Skriftlige læringsrefleksioner	7
Litteratur	8
Temaer i de 6 moduler	9
Kompetencer, mål og metoder	11
Modul 1 Det palliative felt, symptomlindring, forskning og vidensgenerering	12
Modul 2 Symptomlindring i den sidste tid, social palliation, palliation for etniske minoriteter, egenomsorg, psykisk og eksistentiel lidelse	16
Modul 3 Kommunikation, medicinsk etik, tværfagligt samarbejde og lindring af børn.....	21
Modul 4 Samspil mellem basal og specialiserede palliativ indsats, beslutningstagen, komplementær behandling, symptomlindring, læring og formidling	26
Modul 5 Kommunikation og smertelindring	30
Modul 6 Symptomlindring, lindring af ældre og postersession.....	33
Litteraturliste	36

Introduktion

Dette er målbeskrivelsen for Teoretisk specialistuddannelse i Palliativ Medicin

Uddannelsen består af såvel en klinisk og en teoretisk del. Sidstnævnte blev godkendt af Danske Regioner i sommeren 2022 og giver nu mulighed for at opnå hele den palliative fagområdespecialisering i en dansk kontekst.

Den faglige forankring af uddannelsen hører til i Dansk selskab for Palliativ Medicin (DSPaM), og i forlængelse af dette er der nedsat et fagudvalg med repræsentation fra alle landets 5 regioner og fra bestyrelsen i DSPaM. I fagudvalget ligger ansvaret for den faglige kvalitet og sikring af systematisk og kvalificeret uddannelsesledelse. Uddannelsesledelsen har ansvaret for et samlet uddannelsesforløb i tæt samarbejde med deluddannelsesledere inden for de forskellige emner, der udgør uddannelsens indhold. Hos uddannelsesledelsen ligger også ansvaret for velbegrunder og konsekvent strategi for deltagernes læring. Læringsstrategien har udgangspunkt i et vedholdende fokus på samspillet mellem teoretisk viden, klinisk praksis og deltagernes rolle som palliativ mediciner. Dette sker gennem systematisk refleksion over dette samspil.

Sekretariatsfunktionen er knyttet til Videreuddannelsesregion Midt i Center for Kompetenceudvikling (CKU).

Palliativ medicins baggrund og funktioner

Specialiseret palliation har været praktiseret i Danmark gennem de sidste godt 20 år, og Palliativ Medicin blev i 2013 godkendt som lægeligt fagområde af Organisation af Lægevidenskabelige Selskaber. Indsatsen har i årene udviklet sig til at omfatte tværfaglige enheder, hospitalsafdelinger og hospicer over hele landet.

En kerneopgave for enheder for lindrende behandling er at tilse patienterne i eget hjem og i samarbejde med primær sektoren sikre deres lindring. Enheder for lindrende behandling er de fleste steder placeret på hospitalerne og arbejder der sammen med hospitalernes øvrige kliniske afdelinger. Patienter tilses på afdelingerne, og læger og sygeplejersker herfra søger råd og vejledning til deres indlagte patienter. Det samme finder naturligvis sted på de hospitaler, hvor der er specialiserede sengeafsnit for den palliative indsats.

En væsentlig opgave for de specialiserede palliative enheder og afdelinger er at varetage kvalificeringen af den basale palliative indsats i hele sundhedsvæsenet.

Samtlige hospicer i Danmark har læger ansat, der varetager det daglige kliniske arbejde, og har det lægelige behandlingsansvar.

Da Palliativ Medicin ikke er et af de lægefaglige specialer, er alle deltagere på denne uddannelse speciallæger i andre kliniske specialer.

Palliativ Medicin – et fagområde i det danske sundhedsvæsen

Fagområdet Palliativ Medicin omhandler behandling af mennesker med livstruende sygdom uanset diagnose og med behov for lindring af symptomer af fysisk, psykisk, social eller eksistentiel karakter i hele deres sygdomsforløb og ved livets afslutning.

Palliativ Medicin finder sted på såvel basal som specialiseret niveau. Basal indsats leveres i alle specialer på hospitalerne og i primærsektoren. Specialiseret indsats finder sted i enheder for lindrende behandling, på sengeafdelinger for specialiseret palliativ indsats og på landets hospicer.

Et centralt omdrejningspunkt for Palliativ Medicin er en tværfaglig tilgang til sammenhængende forløb, hvor patientens lidelse ses i et bredt perspektiv med udgangspunkt i det enkelte menneskes livsomstændigheder, livsanskuelse, ønsker og værdier for livet.

Den specialiserede palliative indsats er et supplement til al anden specialiseret behandling fra andre specialer, hvad enten det er kirurgi, medicin, psykiatri, onkologi eller anæstesiologi, ligesom almen medicin og primærsektoren i øvrigt er afgørende samarbejdspartnere.

Fagområdeuddannelse i Palliativ Medicin

Denne målbeskrivelse er for den samlede uddannelse til fagområdespecialist i Palliativ Medicin og indeholder følgende 4 elementer:

- Klinisk erfaring med mindst 2 års arbejde i en specialiseret palliativ enhed og/eller hospice
- Mindst 10 strukturerede vejledersamtaler med udgangspunkt i kliniske cases, hvor vejleder er fagområdespecialist
- Feedback på mindst to 360-graders evalueringer
- Godkendt teoretisk dansk eller nordisk uddannelsesforløb med max. 10% fravær

Man kan tage den teoretiske del af uddannelsen uden fagområdespecialisering for øje og skal da se bort fra beskrivelserne af de 2 års arbejde i specialiseret palliation og den kliniske vejledning, der naturligt følger med denne. Dette betyder, at enkelte dele af kompetenceevalueringsmetoden på den teoretiske uddannelse, nemlig struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder og 360 graders evaluering i så fald udgår.

Alle dele i den teoretiske uddannelse er for alle kursister. Det gælder:

- Modulopgaver
- Skriftlige læringsrefleksioner
- Refleksionsposter

Den teoretiske uddannelse består af 6 moduler à 5 dages varighed og foregår i en vekselvirkning mellem teoretisk, refleksiv læring og deltagernes kliniske arbejde. Imellem de enkelte moduler er der forventning om, at der reflekteres over egen læring og arbejdes med modulopgaver forud for det kommende modul. Gennem hele uddannelsen arbejder deltagerne med et selvvalgt fokusområde inden for det palliative felt, som de forholder deres læring til.

Refleksionsposter

Refleksionsposter er en individuel læringsaktivitet, som deltagerne arbejder med gennem alle seks moduler på uddannelsen og i perioderne mellem modulerne. Refleksionsposter afsluttes med en posterpræsentation sidste uddannelsesdag på modul 6.

Formål med refleksionsposter At deltageren arbejder med et selvvalgt emne inden for det palliative område, hvor viden fra uddannelsen anvendes og bearbejdes. Det er endvidere formålet, at deltageren, sideløbende med bearbejdning af emnet, skriftligt reflekterer over egen professionelle udvikling og læring gennem hele uddannelsesforløbet.

- Mål**
- At den teoretiske undervisning sættes i relation til deltagerens egen praksis
 - At deltageren bliver bevidst om egen læring og professionelle udvikling gennem uddannelsesforløbet

- Forløb for arbejdet med refleksionsposter**
- Deltageren identificerer et emne inden for det palliative område, som har særlige interesse
 - På modul 1 udarbejdes kort oplæg med de første refleksioner om det emne, deltageren vil arbejde med og hvorfor
 - På de efterfølgende moduler er der mulighed for vejledning og sparring i skemalagte refleksionstimer
 - Deltagerens læring og de nye indsigter om emnet, som deltageren har opnået gennem de forskellige elementer i uddannelsen, præsenteres visuelt fx. ved en poster ledsaget af et mundtligt oplæg som afslutning på uddannelsen

Skriftlige læringsrefleksioner

Refleksion over egen læring:

- Sideløbende med udarbejdelsen af refleksionsposter, laver deltageren skriftlige refleksioner over egen professionelle udvikling og læring. Læringsrefleksionerne skal afleveres efter modul 3 og modul 6.
- De uploades i Plan2learn.

Til refleksion over egen læring kan deltageren lade sig inspirere af følgende spørgsmål:

- Hvordan har undervisningen på uddannelsen forandret din praksis? Giv gerne eksempler på de dele af undervisningen, der gjorde en særlig forskel.
- Hvordan oplever du dine kliniske overvejelser, drøftelser og beslutninger er kvalificerede, som en følge af uddannelsen? Giv gerne eksempler på hvilket fagligt indhold fra undervisningen, der har sat sig de tydeligste spor.

- Hvordan forestiller du dig, at dine kolleger oplever, at din faglige tilgang eller professionelle udvikling påvirkes af din uddannelse?
Giv gerne eksempler på hvilke elementer fra undervisningen, der har påvirket dig i størst omfang.
- Hvordan forestiller du dig, at dine patienter oplever, at din faglige tilgang eller professionelle udvikling påvirkes af din uddannelse?
Giv gerne eksempler på hvilke elementer fra undervisningen, der har påvirket dig i størst omfang.

Litteratur

Det forventes, at der på uddannelsen læses den anbefalede litteratur, som findes på litteraturlisten bagerst. Derudover forventes det, at der læses det materiale, der fremgår af det enkelte moduls program.

Temaer i de 6 moduler

Modul 1	Det palliative felt, symptomlindring, forskning og vidensgenerering		A) Det palliative fagområdes definition og karakteristika B) Organisation af palliativ indsats i Danmark og tværsektorielt samarbejde C) Symptomlindring hos patienter med malign sygdom D) Forskning, viden og evidensgrundlag i Palliativ Medicin
Modul 2	Symptomlindring i den sidste tid, social palliation, palliation for etniske minoriteter, egenomsorg, psykisk og eksistentiel lidelse		A) Lindring i den sidste del af livet B) Lindring af psykisk og eksistentiel lidelse C) Professionel egenomsorg D) Lindring af den etniske minoritetspatient og patienter i socialt udsatte livspositioner
Modul 3	Kommunikation, medicinsk etik, seksualitet, tværfagligt samarbejde og lindring af børn		A) Kommunikationstræning B) Medicinsk etik C) Intimitet og seksualitet hos patienter med livstruende sygdom D) Tværfagligt samarbejde E) Palliativ indsats til børn og unge
Modul 4	Samspil mellem basal og specialiserede palliativ indsats, beslutningstagning, komplementær behandling, symptomlindring, læring og formidling		A) Klinisk beslutningstagning B) Akutte onkologiske tilstande C) Komplementær behandling D) Multisygdom og progredierende neurologisk lidelse E) Læring og formidling
Modul 5	Kommunikation og smertelindring		A) Kommunikationstræning B) Lindring af smerter
Modul 6	Symptomlindring, lindring af ældre og postersession		A) Symptomlindring til patienter med organsvigt B) Symptomlindring af geriatriske patienter og patienter med demens C) Postersession

Kompetencer, mål og metoder

Modul 1

Det palliative felt, symptomlindring, forskning og vidensgenerering

Modul 1

A) Det palliative fagområdes definition og karakteristika

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kendskab til fagområdet - palliativ medicin, definitioner og værdigrundlag	• At kunne redegøre for karakteristika for Palliativ Medicin, herunder for fagområdets styrker og begrænsninger, samt snitflader til andre lægelige fagområder og specialer	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Deltageraktiverende diskussion af cases • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion	• Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på gennemgang af kliniske cases • Refleksioner over egen læring og professionel udvikling

B) Organisation af palliativ indsats i Danmark og tværsektorielt samarbejde

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kendskab til organiseringen af palliativ medicin i Danmark • Kendskab til tværsektorielt samarbejde	• At kunne redegøre for organiseringen af Palliativ Medicin nationalt, regionalt og lokalt	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Deltageraktiverende diskussion af cases • Klinisk arbejde	• Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på gennemgang af kliniske cases • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

C) Symptomlindring hos patienter med malign lidelse

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kan identificere, vurdere og håndtere symptomatologien hos patienter med kræftsygdom og palliative behov • Have kendskab til og kunne anvende evidensbaserede farmakologiske behandlingsmuligheder for almindeligt forekommende symptomer hos patienter med kræftsygdom	• At kunne foretage symptomidentifikation • At kunne benytte relevante screeningsværktøjer til identifikation af symptomer • At kunne håndtere hyppigt forekommende symptomer og tilstande, herunder vurdere indikationer for behandling (at bestemme behandlingsniveau) • Kunne behandle almindelig forekommende symptomer hos patienter med kræftsygdom. Herunder: Kvalme, Opkastninger, Delirium, Forstoppelse, Åndenød	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Deltageraktiverende diskussion af cases • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion • Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	• Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

D) Forskning, viden og evidensgrundlag i Palliativ Medicin

Kompetence

- Kendskab til forskning, viden og vidensgenerering indenfor det palliative felt
- Kan adskille forskning i palliativ indsats fra forskning indenfor andre områder

Læringsmål

- Kende til Dansk palliativ database (DPD)
- Kende til DMCG-PAL
- Kende til samarbejde mellem de europæiske lande – EAPC
- Kende til de mest anvendte steder at søge viden om palliative medicinske emner

Læringsstrategier og metoder

- Forelæsning
- Deltageraktiverende diskussion af læringsoplæg
- Selvstudium

Kompetencevurderingsmetoder

- Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere
- Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

Modul 2

Lindring i den sidste tid, social palliation, palliation for etniske minoriteter, egenomsorg, psykisk og eksistentiel lidelse

Modul 2

A) Lindring i den sidste del af livet

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kan diagnosticere en døende patient og træffe passende beslutninger vedrørende videre behandling og symptomlindring • Have kendskab til typer og kriterier for og udførelsen af palliativ sedering	• At kunne identificere dødsprocessen, herunder tegn og symptomer på forestående død • At kunne iværksætte palliativ sedering, herunder have kendskab til typer og kriterier samt lovgivningen for og udførelsen af palliativ sedering • At kunne håndtere medicinsk behandling af den døende patient • At kunne håndtere stillingtagen til behandlingsniveauet, herunder hydrering og ernæring	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Deltageraktiverende diskussion af cases • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion	• Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

B) Lindring af psykisk og eksistentiel lidelse

Kompetence

- Kan udvise professionel adfærd i samvær med den døende og dennes pårørende
- Have mod og handlemuligheder i mødet med patient eller pårørende, der er psykisk og eksistentielt forpint

Læringsmål

- At kunne kende forskel på problemer, der skal løses og vilkår, der skal bæres og følges
- At kunne tale om og vejlede i forståelser af tab og sorg
- At kunne forholde sig til spirituelle og religiøse udfordringer hos patient og pårørende

Læringsstrategier og metoder

- Forelæsning
- Casebaseret arbejde
- Deltageraktiverende diskussion af cases
- Selvstudium
- Klinisk arbejde
- Egen refleksion

Kompetencevurderingsmetoder

- Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere
- Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb
- Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

C) Professionel egenomsorg

Kompetence

- Kende til egne og andre medlemmer af teamets mulige følelsesmæssige belastninger og reaktioner herpå
- Kende sine handlemuligheder for støtte om omsorg til sig selv og sine kollegaer

Læringsmål

- At kunne yde støtte til faggrupper i teamet
- At kunne reagere relevant på egne reaktioner på belastning og behov for hjælp og støtte

Læringsstrategier og metoder

- Forelæsning
- Casebaseret arbejde
- Deltageraktiverende diskussion af cases
- Selvstudium
- Klinisk arbejde
- Egen refleksion

Kompetencevurderingsmetoder

- Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere
- Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb
- Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

D) Lindring af den etniske minoritetspatient og patienter i socialt udsatte livspositioner

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Have kendskab til udfordringer i lindringen af den etniske minoritetspatient • Have kendskab til udfordringer med patienter i socialt udsatte livspositioner	• At kunne holde en meningsfuld og fagligt tilfredsstillende tolket samtale • At kunne tage kulturelle dilemmaer i betragtning i lindringen af den etniske minoritets patient • At kunne tage patienters sociale udfordringer i betragtning i lindringen af deres palliative behov og ved livets afslutning	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Deltageraktiverende diskussion af cases • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion	• Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

Modul 3 Kommunikation, medicinsk etik, seksualitet, tværfagligt samarbejde og lindring af børn

Modul 3

A) Kommunikationstræning

Kompetence

- Kan kommunikere struktureret, effektivt og empatisk med patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle med afsæt i analyse og vurdering af kommunikative situationer
- Kan anvende Advance Care Planning (ACP) som samtalestruktur

Læringsmål

- At kende og kunne følge en samtales struktur og anvende relevante kommunikative redskaber
- At kunne føre en patientcentreret samtale, hvor patienten er bestemmende for, hvad der tales om
- At kunne tale om eksistentielle emner som håb, livsanskuelse, værdier og ønsker for livet
- At kunne holde en ACP-samtale

Læringsstrategier og metoder

- Forelæsning
- Supervision af casebaserede rollespil
- Træning af kommunikative færdigheder med stigende sværhedsgrad
- Deltageraktiverende feedback
- Selvstudium
- Klinisk arbejde
- Egen refleksion
- Faciliteret refleksion med klinisk vejleder

Kompetencevurderingsmetoder

- Feedback på rollespilstræning med underviser og meddeltagere
- Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på supervision af patientsamtaler i det kliniske arbejde
- 360 graders feedback
- Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

B) Medicinsk etik

Kompetence

- Kan lave systematisk refleksion over etiske problemstillinger i arbejdet med patienter med palliativ behov og deres pårørende

Læringsmål

- At kunne identificere, analysere og vurdere etiske problemstillinger i Palliativ Medicin
- At kunne skelne og reflektere over professionel etik betragtet som en kritisk refleksion over det at være menneske
- At kunne reflektere over patient-lægeforholdet i en etisk kontekst
- At kunne anvende SME-modellen som redskab til systematisk etisk refleksion
- At kunne anvende lovgrundlag for klinisk beslutningstagen ved habile såvel som inhabile patienter

Læringsstrategier og metoder

- Casebaseret arbejde
- Etik og kommunikationsøvelser
- Deltageraktiverende diskussion af cases og øvelser
- Selvstudium
- Klinisk arbejde
- Egen refleksion

Kompetencevurderingsmetoder

- Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere
- Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på gennemgang af kliniske cases
- Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

C) Intimitet og seksualitet hos patienter med livstruende sygdom

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
Kende til betydningen af intimitet og seksualitet hos patienter med palliative behov	- At kunne bringe intimitet og seksualitet ind i den lindrende insats for patienter med livstruende sygdom - At kunne samtale relevant med patienterne om betydningen af intimitet og seksualitet	- Forelæsning - Deltageraktiverende diskussion af cases - Klinisk arbejde - Egen refleksion	- Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på gennemgang af journaler og herunder vurdering af den uddannelsessøgendes evne til at reflektere over konkrete patientforløb - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

D) Tværfagligt samarbejde

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
Kan indgå i et tværfagligt samarbejde	- At kunne reflektere over egen rolle i det tværfaglige samarbejde og eget bidrag til udviklingen af samarbejdet i team, sengeafsnit og hospice - At kunne redegøre for teamudvikling og ansvarsfordeling i teams	- Forelæsning - Casebaseret arbejde - Deltageraktiverende diskussion af cases - Selvstudium - Klinisk arbejde - Egen refleksion - Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	- Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere - Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder - Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

E) Palliativ indsats til børn og unge

Kompetence

- Kendskab til særlige forhold vedrørende børn og unge med livstruende sygdom og palliative behov

Læringsmål

- At have indsigt i specialiseret palliativ indsats til børn og unge i ambulant tilbud samt på børne-unge hospice

Læringsstrategier og metoder

- Forelæsning
- Deltageraktiverende diskussion af cases
- Selvstudium
- Egen refleksion

Kompetencevurderingsmetoder

- Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere
- Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

Modul 4

Samspil mellem basal og specialiserede palliativ indsats, beslutningstagning, komplementær behandling, symptomlindring, læring og formidling

Modul 4

A) Klinisk beslutningstagning

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kendskab til retningslinjer, principper og lovgrundlag for klinisk beslutningstagning • Kan anvende fælles beslutningstagning	• At kende til principper og grundlag for klinisk beslutningstagning • At kunne anvende principperne for fælles beslutningstagning	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion • Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	• Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

B) Akutte onkologiske tilstande

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kan identificere og håndtere akutte onkologiske tilstande hos patienter med palliative behov	• At kunne håndtere akutte tilstande i Palliativ Medicin, herunder vurdere behovet for medicinske, onkologiske eller kirurgiske behandlingsmuligheder	• Forelæsning • Deltageraktiverende diskussion af cases • Selvstudium • Klinisk arbejde • Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	• Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på gennemgang af journaler • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

C) Komplementær behandling

Kompetence

- Kendskab til komplementær behandling og den hyppigst anvendte brug af dette hos patienter med livstruende sygdom og palliative behov

Læringsmål

- At kende til loven om kvaksalveri; §73 i autorisationsloven
- At kende til de hyppigst anvendte former for komplementær behandling, herunder for patienter med palliative behov
- At kunne kommunikere om brugen af alternative og komplementære behandlinger med patienter
- At kunne reflektere over og balancere egne holdninger til komplementære behandlinger

Læringsstrategier og metoder

- Forelæsning
- Deltageraktiverende diskussion
- Selvstudium
- Klinisk arbejde egen refleksion
- Faciliteret refleksion med klinisk vejleder

Kompetencevurderingsmetoder

- Dialog med underviser og meddeltagere
- Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder
- Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

D) Multisygdom og progredierende neurologisk lidelse

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kan identificere, vurdere og håndtere symptomer og palliative behov hos patienter med progredierende neurologiske lidelser • Kan identificere, vurdere og håndtere symptomer og palliative behov hos patienter med multisygdom	• At kunne identificere, vurdere og håndtere symptomer og palliative behov hos patienter med: ◦ Multisygdom ◦ Neurologisk lidelse • At kende til og kunne anvende relevante medicinske præparater til patienter med organsvigt og behov for palliativ indsats • At kende til og kunne lave relevante medicinsanering i henhold til patientens tilstand og indikation for behandlingsniveau	• Forelæsning • Deltageraktiverende diskussion af cases • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion	• Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

E) Læring og formidling

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kan lave undervisning der bygger på teori om læring, der skal anvendes i praksis	• At kunne planlægge en læringssituation for andre • At kunne beskrive kompetence- og læringsmål for sin egen undervisning • At kunne samarbejde med andre om uddannelse og læring	• Forelæsning • Deltageraktiverende diskussion af læringsoplæg • Selvstudium • Egen undervisning	• Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling • Feedback på egen undervisning

Modul 5

Kommunikation og smertelindring

Modul 5

A) Kommunikationstræning

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kan kommunikere struktureret, effektivt og empatisk med patienter, pårørende og sundhedsprofessionelle med afsæt i analyse og vurdering af kommunikative situationer • Kan anvende Advance Care Planning (APC) som samtalestruktur	• At kende og kunne følge en samtales struktur og anvende relevante kommunikative redskaber • At kunne føre en patientcentreret samtale, hvor patienten er bestemmende for, hvad der tales om • At kunne tale om eksistentielle emner som håb, livsanskuelse, værdier og ønsker for livet • At kunne holde en ACP-samtale	• Forelæsning • Supervision af casebaserede rollespil • Træning af kommunikative færdigheder med stigende sværhedsgrad • Deltageraktiverende feedback • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion • Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	• Feedback på rollespilstræning med underviser og meddeltagere • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder baseret på supervision af patientsamtaler i det kliniske arbejde • 360 graders feedback • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

B) Lindring af smerter

Kompetence

- Kan diagnosticere, behandle og evaluere forskellige typer af smerte

Læringsmål

- At kunne vurdere, evaluere og klassificere smerte
- At kende betydningen af og kunne anvende nonfarmakologisk smertebehandling
- At kunne anvende farmakologiske principper for behandling af smerte
- At have kendskab til invasive smertebehandlingsprincipper
- At have kendskab til strålebehandling og bisfosfonater i smertelindrende øjemed
- At have kendskab til strategier for kompleks smertebehandling

Læringsstrategier og metoder

- Forelæsning
- Casebaseret arbejde
- Deltageraktiverende diskussion af cases
- Selvstudium
- Klinisk arbejde
- Egen refleksion
- Faciliteret refleksion med klinisk vejleder
- Udarbejdelse af opgave om evidensbaseret smertelindring

Kompetencevurderingsmetoder

- Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere
- Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder
- Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

Modul 6

Symptomlindring, lindring af ældre og postersession

Modul 6

A) Symptomlindring til patienter med organsvigt

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kan identificere, vurdere og håndtere symptomer og palliative behov hos patienter med organsvigt • Kan lave relevant og evidens baseret farmakologisk behandling af patienter med organsvigt og behov for palliativ indsats	• At kunne identificere, vurdere og håndtere symptomer og palliative behov hos patienter med: ○ Hjertesvigt ○ Lungeinsufficiens ○ Leversvigt ○ Nyresvigt ○ Hjernesvigt • At kende til og kunne anvende relevante medicinske præparater til patienter med organsvigt og behov for palliativ indsats • At kende til og kunne lave relevante medicinsanering i henhold til patientens tilstand og indikation for behandlingsniveau	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Deltageraktiverende diskussion af cases • Selvstudium • Klinisk arbejde • Egen refleksion • Faciliteret refleksion med klinisk vejleder	• Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere • Struktureret vejledersamtale med klinisk vejleder • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

B) Symptomlindring af geriatriske patienter og patienter med demens

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kan yde palliativ indsats til svækkede ældre og til patienter med demens • Kende til farmakologiske behandlingsprincipper til symptomlindring hos patienter med demens	• Kende til forskellige typer af demens og kunne redegøre for deres centrale karakteristika • Kende til og kunne anvende Geriatric Frailty Score • At kunne håndtere og behandle adfærdsmæssige, psykiatriske og somatiske symptomer hos patienter med demens. Herunder: ○ Natlig uro ○ Delirium ○ Angst	• Forelæsning • Casebaseret arbejde • Deltageraktiverende diskussion af cases • Egen refleksion	• Casebaseret dialog med underviser og meddeltagere • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

C) Postersession

<i>Kompetence</i>	<i>Læringsmål</i>	<i>Læringsstrategier og metoder</i>	<i>Kompetencevurderingsmetoder</i>
• Kan lave visuel fremstilling af egne refleksioner over et emne inden for det palliative område set i lyset af læring fra Teoretisk specialistuddannelse i Palliativ Medicin	• Kunne reflektere over egen læring • Kunne relatere teoretisk læring til egen praksis • Kunne formidle egne budskaber relevant og præcist	• Præsentation af egen poster	• Feedback på posterpræsentation • Refleksioner over egen læring og professionelle udvikling

Litteraturliste

Modul 1:

Palliativ Medicin – en lærebog 1. udgave, 3. oplag, 2022, Munksgaard

Mette Asbjørn Neergaard, Henrik Larsen, m.fl.

Kap. 1, 2, 3, 9, 14

Modul 2:

Oxford Textbook of Palliative Medicine 6. udgave, 2024

Nathan I. Cherny, Marie T. Fallon, Stein Kaasa, Russell K. Portenoy, David C. Currow

S. 166 – 180, 1094 – 1103

Modul 3:

Palliativ Medicin – en lærebog 1. udgave, 3. oplag, 2022, Munksgaard

Mette Asbjørn Neergaard, Henrik Larsen, m.fl.

Kap. 6, 12, 46

Oxford Textbook of Palliative Medicine 6. udgave, 2024

Nathan I. Cherny, Marie T. Fallon, Stein Kaasa, Russell K. Portenoy, David C. Currow

Kap. 5

Modul 4:

Palliativ Medicin – en lærebog 1. udgave, 3. oplag, 2022, Munksgaard

Mette Asbjørn Neergaard, Henrik Larsen, m.fl.

Kap. 6, 12, 46

Modul 5:

Palliativ Medicin – en lærebog 1. udgave, 3. oplag, 2022, Munksgaard

Mette Asbjørn Neergaard, Henrik Larsen, m.fl.

Kap. 15

Oxford Textbook of Palliative Medicine 6. udgave, 2024

Nathan I. Cherny, Marie T. Fallon, Stein Kaasa, Russell K. Portenoy, David C. Currow

Kap. 7.3, 7.5, 7.7, 7.8, 7.9

Modul 6:

Palliativ Medicin – en lærebog 1. udgave, 3. oplag, 2022, Munksgaard

Mette Asbjørn Neergaard, Henrik Larsen, m.fl.

Kap. 14, 16, 17, 47, 48, 49, 51

Oxford Textbook of Palliative Medicine 6. udgave, 2024

Nathan I. Cherny, Marie T. Fallon, Stein Kaasa, Russell K. Portenoy, David C. Currow

Kap. 8, 9